

Stanovisko ministerstva vnitra k problematice maskování během shromáždění

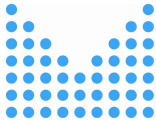
Zákon č. 84/1990 Sb., o právu shromažďovacím, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ShrZ“), stanoví v ustanovení § 7, odst. 4, že **účastníci shromáždění nesmějí mít obličej zakrytý způsobem ztěžujícím nebo znemožňujícím jejich identifikaci**. V případě porušení této normy dochází ze strany porušitele k přestupku (§ 14, odst. 2, písm. d). Jak již ministerstvo uvedlo ve stanovisku k podnětu Iuridica Remedia, na které toto stanovisko navazuje, ustanovení § 7, stejně tak jako § 14 ShrZ, musí být aplikováno v souladu s ústavním pořádkem.

Přestupek podle § 14 odst. 2, písm. d) ShrZ

Obecná definice přestupku v § 2 přestupkového zákona uvádí, že přestupkem je zaviněné jednání, které porušuje nebo ohrožuje zájem společnosti a je za přestupek výslovně označeno v tomto nebo jiném zákoně. Aby tedy určité jednání bylo posouzeno jako protiprávní a označeno za přestupek, musí být splněna podmínka porušení nebo ohrožení zájmu společnosti a zároveň, jak vyplývá z Listiny, nesmí daný zásah směřovat proti účelu přijetí úpravy.

K tomu Nejvyšší správní soud v rozhodnutí sp. zn. 5 As 104/2008 doplnil, že lze obecně vycházet z toho, že jednání, jehož formální znaky jsou označeny zákonem za přestupek (v tomto případě zákaz maskování), naplňuje v běžně se vyskytujících případech materiální znak přestupku, neboť porušuje či ohrožuje určitý zájem společnosti. Z tohoto závěru však **nelze dovodit, že by k naplnění materiálního znaku skutkové podstaty přestupku došlo vždy, když je naplněn formální znak přestupku zaviněným jednáním fyzické osoby**. Pokud se k okolnostem jednání, jež naplní formální znaky skutkové podstaty přestupku, přidruží takové další významné okolnosti, které vylučují, aby takovým jednáním byl porušen nebo ohrožen právem chráněný zájem společnosti, **nedojde k naplnění materiálního znaku přestupku a takové jednání potom nemůže být označeno za přestupek**. Toto rozhodnutí Nejvyššího správního soudu tedy nevylučuje zcela možnost, že se v praxi vyskytne případ jednání vykazujícího formální znaky přestupku, kterým však subjekt materiální znak nenaplní.

Okolnostmi, jež snižují nebezpečnost jednání pro chráněný zájem společnosti pod míru, která je typická pro běžně se vyskytující případy přestupků, mohou být zejména, avšak nikoliv výlučně, **význam právem chráněného zájmu**, který byl

přestupkovým jednáním dotčen, způsob jeho provedení a jeho následky, okolnosti, za kterých byl přestupek spáchán, osoba pachatele, míra jeho zavinění a jeho pohnutka.

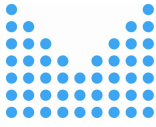
Z těchto závěrů NSS je tedy třeba vycházet **v každém konkrétním případě**. Pokud na určitém shromáždění budou účastníci mít sice zakrytý obličej, shromáždění však bude pokojné, je jejich jednání legitimní. Tato interpretace nevyplývá pouze z chybějící materiální stránky přestupku tak, jak ji vydefinoval NSS, ale zároveň opačný postup by byl v rozporu se zněním zákona o přestupcích i čl. 4 Listiny. Nebude tedy nutné zasahovat do pokojných shromáždění, karnevalových průvodů, alegorických pochodů, apod.

Naopak v případě pochodů skupin, jejichž shromáždění byla v minulosti nepokojná, docházelo na nich k páchání trestné činnosti, přestupků apod., bude ohrožen zájem společnosti, zásah bude ve shodě s účelem úpravy, a proto bude aplikace předmětných ustanovení ShrZ na místě. Doporučujeme však, aby policie, bude-li existovat pro takový postup prostor, např. prostřednictvím antikonfliktních týmů nejprve vyzvala účastníky shromáždění chovající se protiprávně k nápravě protiprávního stavu, a až pokud na tuto výzvu nebude reagováno přikročila k represivnějším opatřením. Nutno podotknout, že proti celému shromáždění jako celku je možno zasáhnout až v případě, že k porušování zákonů dochází ve velké míře a nepostačí opatření namířená proti jednotlivcům, kteří právo porušují.

Obecně k důvodům pro zákaz maskování

Se shora uvedeným rovněž korespondují závěry Ústavního soudu o výkladu právních norem, jež omezují základní práva a svobody. Je povinností všech orgánů veřejné moci interpretovat a aplikovat právo se zřetelem na požadavek ochrany základních práv a svobod. (srov. náleží Ústavního soudu ze dne 3. 2. 1999, sp. zn. Pl. ÚS 19/98, náleží Ústavního soudu ze dne 5. 4. 2005, sp. zn. Pl. ÚS 44/03, náleží Ústavního soudu ze dne 8. 7. 2010, sp. zn. Pl. ÚS 8/08).

Možnost přijít na shromáždění zamaskován v minulosti mnohdy zapříčinila u účastníků pocit anonymity a spolu s psychologíí davu docházelo k páchání trestné činnosti (útoky na policisty, narušování občanského soužití, nenávislné projevy, atd.). Pro orgány činné v trestním řízení bylo následně obtížné viníky identifikovat, což způsobovalo jejich beztrestnost. Zároveň tento pocit beztrestnosti podněcoval k opakování předmětných trestných činů a de facto selhávala funkce státu,

především ve vztahu k trestnímu právu a obětem tohoto jednání. Bylo tedy nutno zakročit zákonným zakotvením zákazu zahalování účastníků shromáždění, přičemž ona nezbytnost byla odůvodněna především zmíněnou činností, jež přímo útočila v mnohých případech na demokratické základy státu a lidská práva ostatních občanů (především menšin). Za dané situace zároveň efektivně neprobíhalo ani v zákoně zakotvené odmaskování (spojené se zásahem policie) z důvodu nastalého zmatku. Provedená novelizace tedy více reflektuje předcházení trestné činnosti a celkově přispívá k ochraně lidských práv a základních svobod.